

Rezolúcia Valného zhromaždenia OSN

Rezolúcia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov č 428 zo dňa 14. decembra 1950

Valné zhromaždenie

majúc na zreteli svoju rezolúciu 319 A (IV) z 3. decembra 1949

1. Prijíma prílohu tejto rezolúcie, ktorou je Štatút Úradu Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov;

2. Vyzýva vlády, aby s Vysokým komisárom Organizácie Spojených národov pre utečencov spolupracovali pri jeho činnosti týkajúcej sa utečencov patriacich do pôsobnosti jeho Úradu, najmä tým, že:

a) budú uzatvárať medzinárodné zmluvy o ochrane utečencov a prijímať potrebné opatrenia podľa týchto zmlúv;

b) budú s Vysokým komisárom uzatvárať osobitné dohody na vykonanie opatrení na zlepšenie postavenia utečencov a na zníženie počtu utečencov vyžadujúcich ochranu;

c) budú na svojom území prijímať utečencov, bez toho, aby boli vylúčené kategórie najviac trpiacich utečencov;

d) budú pomáhať Vysokému komisárovi v jeho úsilí o dobrovoľný návrat utečencov;

e) budú podporovať integráciu utečencov najmä tým, že im uľahčia udelenie štátneho občianstva;

f) budú utečencom vydávať také cestovné a iné doklady, ktoré by za normálnych okolností štátne úrady vydávali iným cudzincom, najmä doklady, ktoré im umožnia presídlenie;

g) umožnia utečencom previesť ich majetok, predovšetkým ten, ktorý potrebujú k svojmu usídlenie;

h) poskytujú Vysokému komisárovi informácie o počtoch utečencov, podmienkach, v ktorých žijú, zákonoch a iných právnych opatreniach, ktoré sa týkajú utečencov.

3. Poveruje Generálneho tajomníka, aby túto rezolúciu spolu s prílohou predložil aj štátom, ktoré nie sú členské štáty Organizácie Spojených národov, v snahe získať ich pre spoluprácu pri jej naplňaní.

Štatút UNHCR

Časť I.

Článok. 1

Vysoký komisár Organizácie Spojených národov pre utečencov konajúci z poverenia Valného zhromaždenia sa ujíma plnenia úloh poskytovania medzinárodnej ochrany pod záštitou Organizácie Spojených národov utečencom, ktorí spadajú do rámca tohto štatútu, a hľadania stálych postupov, ktoré riešia problematiku utečencov, pomáhajúc tak štátom a so súhlasom dotknutých štátov súkromným organizáciám v uľahčení dobrovoľnej repatriácie utečencov alebo ich začlenenie do nových národných spoločenstvách.

Pri plnení úloh a predovšetkým v prípade ťažkostí, najmä ak sa týkajú pochybností o medzinárodnom postavení týchto osôb, si Vysoký komisár vyžiada stanovisko poradného výboru, pokiaľ je tento výbor stanovený.

Článok. 2

Činnosť Vysokého komisára má úplne nepolitický charakter. Jeho činnosť je humanitárna a sociálna a v zásade sa týka skupín a kategórií utečencov.

Článok. 3

Vysoký komisár koná v súlade so všeobecnými usmerneniami, ktoré dostane od Valného zhromaždenia alebo od Hospodárskej a sociálnej rady.

Článok. 4

Hospodárska a sociálna rada môže po vypočutí stanoviska Vysokého komisára rozhodnúť o ustanovení poradného výboru, ktorý bude zložený zo zástupcov členských štátov i nečlenských štátov Organizácie Spojených národov vybraných radou na základe ich záujmu o riešenie problému utečencov a starostlivosti, ktoré tomuto problému venujú.

Článok. 5

Valné zhromaždenie najneskôr na svojom ôsmom riadnom zasadnutí zhodnotí opatrenia Vysokého komisára, aby rozhodlo, či bude činnosť Vysokého komisára predĺžená na dobu po 31. decembri 1953.

Časť II.

Článok. 6

Vysoký komisár vykonáva svoj mandát:

A.

i) Vo vzťahu ku každej osobe, ktorá bola považovaná za utečenca podľa dohôd z 12. mája 1926 a 30. júna 1928, alebo podľa dohovorov z 28. októbra 1933 a 10. februára 1938 a podľa protokolu zo 14. septembra 1939 alebo tiež podľa ustanovení stanov Medzinárodnej organizácie pre utečencov.

ii) Vo vzťahu ku každej osobe, ktorá v dôsledku udalostí, ktoré nastali pred 1. januárom 1951, sa nachádza mimo svoju vlasť a má oprávnené obavy pred prenasledovaním z dôvodov rasových, náboženských alebo národnostných alebo z dôvodov príslušnosti k určitým spoločenským vrstvám alebo i zastávania určitých politických názorov, a ktorá je neschopná prijať, alebo vzhľadom k hore uvedeným obavám, odmieta ochranu svojej vlasti, to isté platí pre osobu bez štátnej príslušnosti nachádzajúcej sa mimo krajinu svojho doteraz zvyčajného pobytu následkom vyššie uvedených udalostí, ktorá vzhľadom na uvedené obavy sa tam nechce alebo nemôže vrátiť.

Rozhodnutie o zamietnutí postavenia utečenca vykonané Medzinárodnou organizáciou pre utečencov počas činnosti tejto organizácie nezabraňuje udeleniu postavenia osobám, ktoré spĺňajú podmienky tohto článku.

Príslušnosť Vysokého komisára pre utečencov zaniká vo vzťahu ku každej osobe uvedenej v oddieli A., ak táto osoba:

- a) sa dobrovoľne znovu uchýlila pod ochranu krajiny svojej štátnej príslušnosti; alebo
- b) potom, čo stratila štátnu príslušnosť, znovu ju dobrovoľne nadobudla; alebo
- c) nadobudla novú štátnu príslušnosť a nachádza sa pod ochranou krajiny svojej novej štátnej príslušnosti; alebo
- d) dobrovoľne sa znova usadila v krajine, ktorú opustila, alebo do ktorej sa nevrátila z obáv pred prenasledovaním; alebo
- e) v prípade, že okolnosti, pre ktoré bola uznaná utečencom, prestali v krajine jej štátnej príslušnosti existovať, a nemôže ďalej odmietať ochranu svojej krajiny z iných ako osobných dôvodov, pričom dôvody čisto hospodárskeho charakteru nemôžu byť uznané; alebo

f) je osobou bez štátnej príslušnosti a okolnosti, pre ktoré bola uznaná utečencom, prestali v krajine jej obvyklého pobytu existovať, je schopná sa vrátiť do krajiny svojho bývalého pobytu a nemôže ďalej odmietať jej ochranu z iných ako osobných dôvodov.

B.

Vo vzťahu ku každej osobe, ktorá sa nachádza mimo svoju vlasť, alebo pokiaľ je osobou bez občianstva, sa nachádza mimo krajiny svojho obvyklého pobytu, a má oprávnené obavy pred prenasledovaním z dôvodov rasových, náboženských alebo národnostných alebo z dôvodov príslušnosti k určitým spoločenským vrstvám alebo i zastávania určitých politických názorov, a ktorá je neschopná prijať, alebo vzhľadom k hore uvedeným obavám odmieta ochranu svojej vlasti, alebo pokiaľ je osobou bez občianstva, sa nechce vrátiť do krajiny svojho obvyklého pobytu.

Článok. 7

Vysoký komisár nevykonáva svoj mandát, tak ako je definovaný v článku 6, vo vzťahu k osobám:

a) ktoré sú občanmi viacerých štátov, s výnimkou prípadov, keď spĺňajú podmienky uvedené v článku 6 voči všetkým štátom, ktorých sú občanmi; alebo

b) ktorým priznali úrady štátu, v ktorom sa usídlili, takú mieru práv a povinností, ktorý prislúcha jeho občanom; alebo

c) ktoré v súčasnosti užívajú ochrany alebo pomoci od orgánov alebo odborných organizácií Spojených národov; alebo

d) o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sa dopustili trestných činov, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia zmlúv o vydávaní, alebo zločinov podľa článku VI. Štatútu Medzinárodného vojnového súdu ustanoveného v Londýne alebo podľa článku 14 Všeobecnej deklarácie ľudských práv.

Článok. 8

Vysoký komisár zaisťuje ochranu utečencov, ktorí spadajú do pôsobnosti Úradu Vysokého komisára, takto:

a) podporuje uzatváranie a ratifikáciu medzinárodných zmlúv o ochrane utečencov, dohliada na ich aplikáciu a navrhuje ich zmeny;

b) za pomoci zvláštnych dohôd, ktoré uzatvára s vládami štátov, vykonáva všetky opatrenia zamerané na zlepšenie osudu utečencov a na zníženie počtu tých, ktorí potrebujú pomoc;

- c) napomáha úsiliu verejných inštitúcií a súkromných iniciatív v dobrovoľnom návrate utečencov alebo ich začlenenie do nových národných spoločenstiev;
- d) podporuje prijímanie utečencov na územie štátov, bez toho, aby boli vylúčené kategórie najviac trpiacich utečencov;
- e) usiluje, aby utečenci získali povolenie k prevodu svojho majetku, predovšetkým toho, ktorý potrebujú k svojmu usídlenie;
- f) získava od vlád informácie o počte utečencov na ich území a o zákonoch a nariadeniach, ktoré sa ich týkajú;
- g) udržiava spojenie s vládami a medzivládnyimi organizáciami;
- h) spôsobom, ktorý uzná za najvhodnejší, nadväzuje styk so súkromnými organizáciami zaoberajúcimi sa otázkami utečencov a
- i) uľahčuje koordináciu úsilia súkromných organizácií, ktoré pomáhajú utečencom.

Článok. 9

Vysoký komisár vykonáva ďalšie funkcie, ktoré mu uloží Valné zhromaždenie, predovšetkým v oblasti repatriácie a presídlenia; robí tak v rámci prostriedkov, ktorými disponuje.

Článok. 10

Vysoký komisár spravuje prostriedky, ktoré získava z verejných i súkromných zdrojov, za účelom pomoci utečencom, a rozdeľuje ich medzi súkromné, výnimočne medzi verejné, inštitúcie, ktoré považuje za najspôsobilejšie poskytovať túto pomoc.

Vysoký komisár môže odmietnuť akúkoľvek pomoc, ktorú nepovažuje za vhodnú, prípadne, ktorú nemožno použiť.

Vysoký komisár nemôže požadovať od vlád prostriedky ani nastoliť takéto všeobecné žiadosti bez predbežného schválenia Valným zhromaždením. Vysoký komisár uvedie vo svojej výročnej správe prehľad svojej činnosti v tejto oblasti.

Článok. 11

Vysoký komisár je oprávnený vyjadrovať svoje stanoviská Valnému zhromaždeniu, Hospodárskej a sociálnej rade a ich podriadeným orgánom.

Článok. 12

Vysoký komisár môže vyzvať na spoluprácu rôzne odborne zamerané inštitúcie.

Časť III.

Článok. 13

Vysoký komisár je volený Valným zhromaždením na návrh Generálneho tajomníka. Zmluvu, ktorú uzatvára s Generálnym tajomníkom, schvaľuje Valné zhromaždenie. Vysoký komisár je volený na obdobie troch rokov počnúc 1. januárom 1951.

Článok. 14

Vysoký komisár vymenuje na rovnaké funkčné obdobie zástupcu Vysokého komisára, ktorý je inej štátnej príslušnosti ako Vysoký komisár.

Článok. 15

a) V rámci možností rozpočtových prostriedkov, ktoré sú Vysokému komisárovi k dispozícii, vymenuje Vysoký komisár zamestnancov Úradu Vysokého komisára, ktorí sú mu zodpovední vo výkone svojich funkcií.

b) Títo zamestnanci sú vyberaní z osôb, ktoré sa venujú cieľom Úradu Vysokého komisára.

c) Ich pracovné pomery sa riadia predpismi o zamestnávaní prijatými Valným zhromaždením a pravidlami vydanými Generálnym tajomníkom pri plnení týchto predpisov.

d) Tieto pravidlá môžu byť použité aj pre zamestnávanie dobrovoľných pracovníkov.

Článok. 16

Vysoký komisár prerokúva s vládami krajín, v ktorých sídlia utečenci, či je nevyhnutné menovať do týchto krajín vyslanca. Vo všetkých krajinách, ktoré uznajú túto nevyhnutnosť, môže byť menovaný vyslanec akreditovaný vládou tejto krajiny. S výhradami v predchádzajúcich ustanoveniach môže jedna osoba zastupovať Vysokého komisára vo viacerých krajinách.

Článok. 17

Vysoký komisár a Generálny tajomník urobia primerané opatrenia za účelom koordinácie svojich činností a konzultácie otázok spoločného záujmu.

Článok. 18

Generálny tajomník poskytuje Vysokému komisárovi nevyhnutné prostriedky v rámci rozpočtových možností.

Článok. 19

Sídlom Vysokého komisára je Ženeva.

Článok. 20

Výdavky Vysokého komisára sú súčasťou rozpočtu Organizácie Spojených národov. Ak nerozhodne Valné zhromaždenie v budúcnosti inak, nebude žiadny výdavok, s výnimkou prevádzkových výdavkov nevyhnutných k prevádzke Úradu vysokého komisára, hradený z rozpočtu Organizácie Spojených národov. Všetky ďalšie výdavky budú hradené z prostriedkov dobrovoľných darov.

Článok. 21

Správa Úradu Vysokého komisára sa riadi predpismi o hospodárení Organizácie Spojených národov a pravidlami vydanými Generálnym tajomníkom pri plnení týchto predpisov.

Článok. 22

Účtovníctvo prostriedkov, ktoré má k dispozícii Vysoký komisár, budú preverovať účtovní komisári Organizácie Spojených národov, pričom tí môžu prijať už preverené účty od inštitúcií, ktorým boli tieto prostriedky pridelené. Vysoký komisár a Generálny tajomník sa dohodnú na ustanoveniach o správe a pridelovaní týchto prostriedkov v súlade s predpismi o hospodárení Organizácie Spojených národov a pravidlami vydanými Generálnym tajomníkom pri plnení týchto predpisov.